

پایان سال کاری خیلی از پدرها
آغاز دوره جدیدی از زندگی آن‌هاست

بازنشستگی دوران فراغت یا مرارت؟

روزنامه نگار
مرتضی ماصندپور

کزارش
روز

در تقویم کشورهای مختلف، روزهای گوناگونی به نام پدر نام گذاری شده است و فلسفه مخصوصی برای آن وجود دارد. برای ما ایرانی ها این مناسبت، هم‌زمان با ولادت امیرمؤمنان حضرت علی (ع) در سیزدهمین روز از ماه رجب، جشن گرفته می‌شود، با این حال در بیشتر کشورهای جهان، سومین یکشنبه‌ماه ژوئن به نام پدران نام گذاری شده است و پس از یک مراسم کوچک و محلی که ۱۶ سال قبل، فرزندی که از کشته‌شدگان جنگ آمریکا برای پدر خود برگزار کرد، این مناسبت توانست توجه بیشتر ملت‌های جهان را به خود جلب کند. بر همین اساس، فرارسیدن ۱۸ ژوئن را که در واقع سومین یکشنبه این ماه میلادی است، بهانه کرده ایم تا به سراغ چند پدر برویم و بررسی کنیم که چرا برخی مردان با سن بیشتر از ۶۵، با وجود کهولت یا حتی پس از بازنشستگی باز هم به کار بازمی گردند.

پای آبروی آدم در میان است

جواد صولتی اولین بازنشسته‌ای است که با او گفت‌وگو می‌کنم. متولد ۱۳۳۷، ساکن مشهد و کارمند سابق اداره پست است که پس از بازنشستگی، چند سالی است مسئولیت نمایندگی یکی از شرکت های بیمه را برعهده دارد. درباره دلایل بازگشت به‌کارش که سؤال می‌کنم، می‌گوید: همسر من پنج سال است از دنیا رفته است و سه فرزند دارم. پسر اولم متأهل است، یک دخترم نامزد دارد و دیگری هم در شرف ازدواج است و برایش خواستگار می‌آید. سال گذشته بازنشسته شدم اما چگونه می‌توان با مستمری ۱۱ میلیون تومانی چهریزه تهیه کرد؟ مخارج زندگی یک طرف، هزینه خرید لوازم خانگی برای دختران طرف دیگر. هزینه‌ها که بازنشستگی سرشان نمی‌شود. تصمیم‌گرفتم خودم مشغول کارشوم.

خدا را شکر پسر هم درک و شعور خوبی دارد و به‌کمکم آمده است تا این دو دختر بتوانند با آبرومندی به خانه شوهر بروند. شوخی نیست آقا! پای آبروی آدم در میان است. او در ادامه تعریف هایش می‌گوید: این مشکل خاص ما نیست. ما در اداره، یک کانون بازنشستگان داریم که همکاران سابق در آن جمع هستند. اگر دوست داشتید، بیایید برویم تا نشان‌تان بدهم که بسیاری از امثال بنده به همین مشکلات گرفتار هستند. به طوری که اگر تا پیش از بازنشستگی، فرزندانتان تحصیل و ازدواج کردند که هیچ، اگر میسر نشد، تنها راه چاره، بازگشت به‌کار است. شهریه دانشگاه و هزینه جهیزیه فرزندان، باعث می‌شود ناچار شوید کاری دست و پا کنید تا درآمد آن، در کنار مستمری بازنشستگی، گره‌های زندگی‌تان را بکنند.

قید بازنشستگی رازدم

سوزه بصری، ازاین نظر متفاوت است که دوران کاری خود را در یکی از حوزه‌های خاص و متفاوت سپری کرده است. منصور رفیعی بازنشسته ارتش است و متولد ۱۳۴۰. پیش از آنکه به استخدام نیروهای مسلح دربیاید، حدود سه سال در جبهه‌های دفاع مقدس نیز حضور داشته، از ناحیه پای چپ مجروح شده و به اسارت درآمده است، با این حال تأمین مسکن همچون سایر اقشار جامعه برای این خانواده ایناگر هم مشکل ایجاد کرده است و حدود سه سال است که سرپرست آزاده و جانباز خانواده، برای تأمین اجاره خانه مشغول حسابداری در شرکت‌های خصوصی است. حاج منصور می‌گوید: وقتی زندگی مشترک را شروع کردم، خانه‌مان خیلی کوچک و در یکی از محلات پایین شهر مشهد بود. مشکلی هم با این موضوع نداشتیم؛ چون منطقی

بود که یک زوج جوان در حال ساختن زندگی‌شان هستند اما بالاخره جنگ شد و ما رفیقیم جبهه. وقتی آدم یا به سن می‌گذارد، زندگی متأهلی به قوام می‌رسد و فرزندان بالغ می‌شوند، بالاخره باید حداقل‌هایی در زندگی وجود داشته باشد. هرچه باشد، عروس و داماد به خانه آدم رفت و آمد می‌کنند و خانلانی‌گویم باید خانه اشرافی لوکس داشته باشیم، اما منطقی است که پیش نیازهایی باید برای زندگی فراهم باشد. این‌ها همه خرج دارد. او هم مثل خیلی‌های دیگر در این شرایط اعتقاد دارد که مسکن، خودرو و حداقل درآمد جزو پیش نیازهایی است که یک برای زندگی آبرومندانه در دوره کهنسالی سرپرست خانوار باید به آن‌ها دسترسی داشته باشد و هر کدام از این سه مؤلفه که نباشد، سرپرست خانواده مجبور است قید بازنشستگی را بزند و دوباره مشغول به‌کار شود.

لذت استفاده از تجربه بازنشستگان

البته تجربه بازگشت به‌کار در مردان با سن بیشتر از ۶۵، دلایل دیگری فراتر از مشکلات معیشتی دارد. مجتبی محمدی، متولد ۱۳۴۱ و کارمند سابق شرکت توزیع نیروی برق استان، مصداق همین موضوع است. او پنجاه و چهار ساله بوده که بازنشسته شده است و پس از فرستادن دو فرزند خود به خانه بخت، به طور رسمی دوران بازنشستگی‌اش را آغاز کرده است. فعالیت وی در یکی از تاکسی‌های اینترنتی با وجود تملک یک منزل مسکونی، یک خودرو نسبتا خوب و البته هنوز مشغول دنده‌کشی و مسافרכشی هستم، دلسوزی می‌کنند و دلیل بازگشتم به‌کار را سؤال می‌کنند. راستش را بخواهید، برای خودم هیچ اهمیتی ندارد. کار جوهره مرد است. همسر من الان سرطان دارد و دکترها می‌گویند می‌توان او را درمان کرد. منم زیاد شده باشد و توان نداشته باشم. من در قبال خانواده‌ام مسئولیت و تا آخر عمر هم پای این مسئولیت می‌مانم.

ماهانه پرداخت می‌شود اما آدم که نمی‌تواند در خانه بماند و یکسره تلویزیون ببیند. او این کار را بیشتر به خاطر تفنن و سرگرمی‌اش انجام می‌دهد و تعریف می‌کند: از خیلی از مسافران کرایه نمی‌گیرم و ادامه می‌دهد: به نظرم واقعا ضروری است که سازوکار تعریف‌شده و معقولی برای کشگری اجتماعی مفید بازنشستگان تعریف شود؛ مثلاً ما که وقت آزاد فراوان داریم، دوست داریم کار اجتماعی و جهادی انجام دهیم تا لذت‌ش را ببریم و حتما لازم نیست آن کار خیلی سنگین و پرتنش باشد؛ مثلاً آن‌هایی که کار در فضای سبز را دوست دارد، بتواند کمک حال خان‌دام مد بریت شهری باشد و آن کسی که سال‌ها در بایگانی ادارات کار کرده است، راهنمای کتابخانه شود. پول هم لازم نیست، فقط می‌توان هرچند وقت یک بار، هدیه‌ای به رسم تقدیر و یادبود به آن فرد داد. من مطمئن هستم که جامعه بازنشستگان از این سازوکار استقبال خواهد کرد. نباید از ظرفیت این قشر بزرگ جامعه غفلت شود. هرچه باشد، آن‌ها سال‌ها خدمت کرده‌اند. تذکر و تعطیلی شرایطی را ایجاد کرد که این خدمات هدفمند شود و استمرار پیدا کند.

تا آخر عمر، پای مسئولیت خانواده هستم

«بیماری و هزینه‌های درمان، برای همه اقشار جامعه یک چالش بزرگ است، با این حال هر قدر هم که تأمین هزینه درمان یکی از اعضای خانواده برای سرپرست آن سخت باشد، دشواری این موضوع برای سرپرستان بازنشسته خانوار دوچندان می‌شود». این جملات، محور سخنان حبیب‌ا... روزنامه راننده بازنشسته جرتقیل در بنیاده مسکن انقلاب اسلامی، است. او متولد ۱۳۳۷ است و اگرچه از دوران بازنشستگی‌اش بیش از یک دهه می‌گذرد، از زمانی که هیولای سرطان بر تن همسرش چنگ انداخت، او در تنگنای سختی از نظر معیشت قرار گرفته و ناچار است برای تأمین هزینه‌های درمان او، پرداخت اینترنتی ب‌کار کند. در این باره بیشتر با حاج حبیب گپ می‌زنیم. خوش صحبت است و حرف‌های

زیادی دارد؛ از روایت حضور جان فشانه در جریان زلزله بم و خاطرات شیرین خدمتش در کردستان تا روزهای دیگر زندگی. وقتی به موضوع بیماری همسرش می‌رسد، نفس عمیقی می‌کشد و می‌گوید: با مسافران خیلی دمخور هستم و حرف می‌زنم. آن‌ها هم وقتی موهای سفیدم رامی‌بینند و اینکه هنوز مشغول دنده‌کشی و مسافרכشی هستم، دلسوزی می‌کنند و دلیل بازگشتم به‌کار را سؤال می‌کنند. راستش را بخواهید، برای خودم هیچ اهمیتی ندارد. کار جوهره مرد است. همسر من الان سرطان دارد و دکترها می‌گویند می‌توان او را درمان کرد. منم زیاد شده باشد و توان نداشته باشم. من در قبال خانواده‌ام مسئولیت و تا آخر عمر هم پای این مسئولیت می‌مانم.

ناآگاهی به حقوق، از دلایل بازگشت به کار

همان پایه حقوق محاسبه خواهد شد. مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان می‌افزاید: در این حوزه آمارهای بسیار جالبی وجود دارد؛ مثلاً اینکه در بخش خصوصی، برگشت نیروی انسانی به‌کار بسیار کمتر از بخش‌های دولتی است و اینکه حتی کارگران بازنشسته، کمتر از کارمندان بازنشسته به بازار کار بازمی‌گردند؛ البته به شرط اینکه کارفرما صاف و صادق عمل کرده باشد. دلیل همه این‌ا مارها، همان شفافیت، آگاهی بخشی و مسائل فرهنگی است. این‌ها باید یک بار برای همیشه روشن شود که چرا نگاه فرهنگی کارفرمایان در بیشتر مواقع این است که هرچه به بیمه بدهند، بیمه در زمان

بازنشستگی به آن اندازه خدمات نخواهد داد؟ ریشه این میزان بی‌اعتمادی غیرعقلانی کجاست؟ این‌ها سرمایه‌آینده کارگر می‌شود و بسیار مهم است. بابایی به این نکته هم اشاره می‌کند که در حال حاضر، سازمان تأمین اجتماعی به صورت لحظه‌ای رقمی از بیمه را که از دریافتی نقدی فرد کسر می‌شود، با پیامک به او اعلام می‌کند و این اقدامات، زمینه ساز شفافیتی است که از بروز بسیاری از ابهامات ذهنی جلوگیری خواهد کرد. او بیان می‌کند: به نظر من اصل این موضوع ریشه در مسائل فرهنگی دارد. باید روی این موارد کار کرد. قطعاً هیچ فردی دوست ندارد ببیند آن پدر

عزیز و بزرگواری را که با سن بالا پشت فرمان تاکسی اینترنتی می‌نشیند یا برای کسب درآمد به اشتغال ادامه می‌دهد. مردم باید بدانند که بسیاری از چنین پدیده‌هایی به دلیل ناآگاهی یا بی‌توجهی فرد به بیمه، حاصل شده است؛ به طوری که فرد درآمد خوبی در دوران اشتغال داشته است و اکنون به دلیل تعریف نادرست زمینه بیمه، ناگهان با نیم یا یک سوم درآمد اشتغال باید روزگار بگذراند. به گفته مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان، صنعت بیمه یکی از صنایع روزآمد جهان شناخته می‌شود اما در ایران، همه بیمه را به شخص ثالث می‌شناسند. جامعه باید به بیمه اعتماد کند. اگر درصد پوشش بیمه را بر اساس سقف درآمد تعریف کنید، اگر پرداخت حق بیمه را یک اقدام منفی در صورت حساب زندگی خود ندانید و به چشم سرمایه‌گذاری به این موضوع نگاه کنید، قطعاً آینده شما پس از بازنشستگی فقط متمرکز بر هم نشینی یا خانواده خواهد بود.

دیدگاه

برای نجات سالمندان از خودمان شروع کنیم

فرمانی کیا! سلامت تنها محدود به درمان نیست. این تعریفی است که امروزه کشورهای توسعه یافته از سلامت ارائه می‌دهند، درحالی‌که سلامت، شاکه اصلی توسعه محسوب می‌شود و زمانی به دست می‌آید که اجزای درونی و بیرونی یک اجتماع از آن برخوردار باشند. پادمان باشد که موضوع سلامت فقط جسم را شامل نمی‌شود و بارها تأکید شده است که سلامت روحی و روانی در کنار سالم بودن جسم به توسعه منجر خواهد شد.

بهداشت و درمان، همواره یکی از مؤلفه‌های مهم حیاتی در امر توسعه و ترقی یک کشور محسوب می‌شود. این امر تا آنجا پیش می‌رود که شعار «انسان سالم؛ محور توسعه پایدار» جزو اصول اساسی آن تلقی می‌شود. حال این اصل را بگذارید کنار این موضوع که ارتقای کیفی خدمات درمانی، بهبود وضعیت زندگی و معیشتی و مهم‌تر از همه سلامت روح و روان کسانی که سال‌های سال سکندار امور زندگی بوده‌اند و بار تأمین مخارج زندگی را بر دوش کشیده‌اند، چقدر واجب است و باید جدی گرفته شود. چرا بخشی از گروه جمعیتی ما که مرز شصت سالگی را پشت سر می‌گذارند و به عبارتی به مرحله بازنشستگی می‌رسند، اگر کار مناسبی برای انجام دادن نداشته باشند، عاشق تنهایی می‌شوند و حتی اگر برچسب منزوی بودن بر آن‌ها بخورد، گوشه‌گیری را اختیار می‌کنند و کم‌ معاشرت می‌شوند؟ کارشناسان زیادی درباره شیوع آسیب‌هایی همچون فرار از ارتباطات جمعی، گروهی و حتی خویشاوندی و عزت‌گزینی در میان تعداد زیادی از سالمندان هشدار داده‌اند که این افراد حتی اگر به لحاظ جسمی آسیب نبینند، گرفتار نتیجه ناخوشایندی چون افسردگی می‌شوند که درمان و مقابله با آن، پرهزینه و سنگین است.

توجه داشته باشیم که یک سالمند در طول یک سال چند مرتبه بیمار می‌شود و چه تعداد از تخت‌های بیمارستان‌ها را به خود اختصاص می‌دهد؟ هیچ فکر کرده ایم اگر برنامه مناسبی برای تأمین سلامتی این قشر نداشته باشیم و یک سالمند با مشکلی در سلامتی‌اش مواجه شود، ممکن است تمام دارایی‌که عمری برای به دست آوردن آن زحمت کشیده است، در راه به دست آوردن سلامتی از دست بدهد؟

شاید به همین دلیل نیاز است که این گروه بیشتر از دیگران در اولویت برنامه ریزی مدیران قرار بگیرند و اول از همه با متعادل سازی فشارهای اقتصادی، از عوارضی که فرد در معرض آن قرار می‌گیرد، پیشگیری کنیم. علاوه بر آن سالمندان در برابر نوسانات اقتصادی که این روزها چالش فراری همه افراد است، چه به لحاظ روحی و چه جسمی، آسیب پذیرتر از سایر افراد جامعه‌اند. مسئله مهم تر به خود ما برمی‌گردد؛ خودمان یعنی جدا از افراد خانواده که نزدیک ترین افراد به سالمندان را تشکیل می‌دهند؛ محیط زندگی و محیط اجتماعی و هم سالان او که مثل فرد سالمند از چالش‌های زندگی بی‌نصیب نیستند و با فرازونشیب‌های مشابه روبه‌رویند، اما قدرت تمرکز بر روی جریان‌های مثبت را دارند و درباره آن بین خود گفت‌وگو می‌کنند. یک سالمند هم مثل دیگران نیاز به محیط شاد و گفت‌وگو دارد؛ گرچه احساس می‌شود برای حل چالش‌های دوران سالمندی، دولت و دستگاه‌های مختلف باید اعتبار و ویژه‌ای در نظر بگیرند، اما باید برای نجات آن‌ها از خودمان شروع کنیم.

روی خط
جامعه

عفو و تخفیف مجازات؛ عیدی رهبر معظم انقلاب به زندانیان

معاون قضایی قوه قضاییه جزئیات عفو رهبر معظم انقلاب به مناسبت اعیاد قربان و غدیر را تشریح کرد رهبر معظم انقلاب اسلامی با درخواست رئیس قوه قضاییه برای عفو، تخفیف و تبدیل مجازات ۲ هزار ۶۵۴ نفر از محکومان موافقت کردند. معاون قضائی قوه قضاییه جزئیات عفو معظم له را شرح داد. به گزارش خبرگزاری مهر، حجت الاسلام والمسلمین صادق رحیمی گفت: در این مرحله، نام ۲ هزار ۶۵۴ نفر که شرایط استحقاق عفو و تخفیف مجازات را داشتند و پرونده آن‌ها در کمیسیون عفو و بخشودگی بررسی شده بود، با تأیید رئیس قوه قضاییه به محضر رهبر معظم انقلاب اعلام شد و در نهایت ایشان با عفو این افراد موافقت کردند. وی یادآوری کرد: از مجموع ۲ هزار ۵۴۷ نفر مشمول عفو و تخفیف مجازات در این مرحله، ۲ هزار ۷۰۲ نفر از محکومان محاکم عمومی و انقلاب، ۵۵ نفر از محکومان سازمان قضایی نیروهای مسلح و ۵۲ نفر از محکومان سازمان تعزیرات حکومتی هستند. علاوه بر این ۲ هزار ۵۴۷ نفر محکومان محاکم عمومی و انقلاب که مشمول عفو و تخفیف مجازات شده‌اند، ۲۸ نفر مشمول عفو منتهی به آزادی و مخنومه شدن پرونده و افراد باقی مانده مشمول تخفیف مجازات هستند. حجت الاسلام والمسلمین رحیمی گفت: ۲۹ نفر از افرادی که در این دوره مشمول عفو شده‌اند، مجازات قطعی آن‌ها اعدام بود که با تخفیف، به حبس تغییر کرده است.

نظارت بر تشریفات مدارس غیردولتی

رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش و پرورش با اشاره به گرفتن شهریه در مدارس غیردولتی گفت: بخشی از دریافت‌ها و هزینه‌های جانبی در این مجموعه‌ها که شامل هزینه‌های پذیرایی ناهار، سرویس مدرسه، پوشش دانش آموزی و... است، تابع تصمیم‌های انجمن اولیا و مربیان مدارس است که به هیچ عنوان با شهریه قانونی مدارس ارتباط ندارد. احمد محمودزاده در گفت‌وگو با ایسنا، به نظارت مستمر و ارزیابی مکرر از مدارس غیردولتی اشاره کرد و گفت: با توجه به تعداد مدارس و مراکز در کشور، ارزیابی به صورت تیمی و میدانی در مراکز و استان‌ها انجام می‌شود. وی در توضیح بیشتر افزود: در گذشته جرایم شامل درج در پرونده، تذکر و تعطیلی مدارس بود که عامل بازدارنده محسوب می‌شد و با بازنگری قانون مدارس غیردولتی، از رویکردی دیگر مانند جرایم نقدی و کسر از حساب مدرسه استفاده کردیم؛ یعنی اگر مدرسه‌ای در تعیین شهریه تخلف کند، هزینه از حساب مدرسه کسر می‌شود و در اختیار دانش آموز قرار می‌گیرد و اگر تخلفات گسترده‌تر باشد، جرایم دریافتی از مدارس متخلف به مدارس مناطق محروم تخصیص می‌یابد.

عذر
خبر

۲۴۵

مدرسه شبانه‌روزی برای عشایر

مدیرکل دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر وزارت آموزش و پرورش با اشاره به این موضوع که بیش از ۲۴۵ مدرسه شبانه‌روزی برای عشایر در کشور وجود دارد، گفت: بیش از ۳۵ درصد دانش‌آموزان متوسطه اول و دوم در این مجموعه‌ها مشغول تحصیل هستند. علی‌تیرگیر در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: با توجه به پراکنده بودن عشایر و صعب‌العبور بودن مناطق کوچ، برنامه‌های اوقات فراغت آن‌گونه که باید برایشان محقق نمی‌شود. اما تلاش شده است با استفاده از ظرفیت‌های فراهم‌شده با کمک کانون پرورش فکری کودکان و معانوت پرورشی، دانش‌آموزانی که شرایط مدارس شبانه‌روزی را دارند، از فرصت‌های تربیتی آموزشی، بهره‌مند شوند. وی با بیان اینکه بیش از ۳۵ درصد دانش‌آموزان متوسطه اول و دوم در مدارس شبانه‌روزی مشغول به تحصیل هستند، گفت: تعداد مدارس غیرشبانه‌روزی عشایر در رشته‌های فنی حرفه‌ای، کار و دانش یا مدارس فنی، کم است.